

KIVI NIRIA

EZ biedt industrie geen zicht op betrouwbare energie

Den Haag moet de energiesector eindelijk de kans geven om zich te moderniseren

Rinus Knaap

Onlangs verschenen, daags na elkaar, twee documenten van het ministerie van Economische Zaken: de Industriebrief 2008 en het Energierapport 2008. De twee nota's bieden de industrie onvoldoende zicht op betrouwbare en betaalbare energie; essentiële voorwaarden voor goed industrieklimaat.

Bij het lezen van beide rapporten vraag ik mij twee dingen af. Ten eerste: wat gaan we nu concreet doen om de prijs van energie in Nederland in toom te houden. En in de tweede plaats: hoe zorgen we ervoor dat er sprake blijft van leveringszekerheid?

Op een moment dat grootschalige modernisering van de energiesector hard nodig is, mag je van de verantwoordelijke minister zowel samenwerking met de sector als voortvarendheid verwachten. De industrie heeft minister Maria van der Hoeven van Economische Zaken tijdens de raadplegingen vooraf expliciet twee basisvoorwaarden aangegeven: betaalbare energie en zekerheid van voorziening. De twee voorwaarden zijn essentieel voor het behouden van bestaande industrie en het aantrekken van nieuwe industrie. De minister onderstreepte bij de presentatie van de Industriebrief het belang van nieuwe en bestaande industrie. Desondanks blijkt uit beide nota's dat het belang van de twee basisvoorwaarden onvoldoende wordt onderkend.

In het Energierapport wordt slechts in termen van doeleinden gesproken. De concrete aanpak blijft volstrekt onduidelijk. Doelstellingen horen meetbaar te zijn, zeker binnen de zittingsperiode. Economische Zaken gaat echter geen uitdagingen aan en steekt zijn nek niet uit om baanbrekend werk te doen.

Er wordt circa 2 miljard euro per jaar beschikbaar gesteld voor energiebeleid. Het is een bedrag dat absoluut mogelijkheden biedt. Echter, een investeringsagenda – publiek én privaat – ontbreekt. Zelfs voor de korte termijn, een periode van 3 jaar, ontbreken concrete plannen. Zo ontbreekt bij de voorgenomen investering in een windpark van circa 15 miljard euro bijvoorbeeld de onderbouwing van de investeringen. Ook ontbreekt in de nota de wijze van aanpak van het risico van meer stroomuitval, de zogenaamde black-outs, bij het grootschalig gebruik van windenergie.

Essentieel voor betaalbare en betrouwbare Nederlandse energievoorziening is de bouw van kolencentrales en kerncentrales. Hiervoor zijn private investeerders te vinden, maar die worden afgeschrikt door 'geneuzel en getreuzel', oftewel het Nederlandse gebrek aan samenwerking en afstemming tussen de betrokken overheden.

De regelgeving is een doolhof en de vergunningverlening is een complex en langdurig traject. Zo wist de Task Force Windenergie in 2003 te melden dat er op het gebied van versoepeling van het vergunningenstelsel sinds de oprichting in 1999 nog geen resultaat was geboekt. Anno 2008 houdt de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu zich persoonlijk bezig met deze problematiek. Tot nu toe zijn er pas marginale resultaten behaald.

Ook bij nieuwe initiatieven voor duurzame energie is er sprake van een verlamme overheid: bij de ontwikkeling van duurzame energie met aardwarmte zijn lokale, provinciale overheden en twee tot drie ministeries nodig voor een vergunning. Met de nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening kan wel iets aan lokale hindermachten gedaan worden, maar een duidelijk perspectief is er nog niet.

Het zou voor minister Van der Hoeven pleiten als zij, gezien de broodnodige modernisering van de energiesector, op zijn minst heel concreet stelling had genomen om het draagvlak voor grootschalige elektriciteitsopwekking te versterken, regeerakkoord of geen regeerakkoord. Maar ook deze uitdaging gaat de minister in het rapport niet aan.

Bij de presentatie van de Industriebrief is aan de minister van Economische Zaken gevraagd of zij als coördinerend minister voor de ondernemer en de industrie gaat optreden. Of zij dus haar collega's, met soms concurrerende belangen in de regering en de provinciale overheden en lokale overheden zal aanzette tot samenwerking voor een gezamenlijk doel.

Dit brengt mij terug bij mijn twee vragen aan het ministerie van Economische Zaken: wat gaan we nu concreet doen om de prijs van energie in Nederland in toom te houden en hoe zorgen we voor de leveringszekerheid? Als Economische Zaken industrie wil behouden en zelfs meer industrie wil aantrekken, is er geen tijd (en geld) meer te verliezen. De energiesector moet de kans krijgen zich te moderniseren om, ook op lange termijn, betrouwbare en betaalbare energie te kunnen leveren. Want als de huidige praktijk niet wordt doorbroken, zal de industrie zijn heil in het buitenland gaan zoeken.

Ir. Rinus Knaap is lid van de werkgroep Industriebeleid van het Koninklijk Instituut Van Ingenieurs KIVI NIRIA